

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 1.2.12 Українська мова з методикою навчання української мови, каліграфії, читання
у початковій школі

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

(назва)

спеціальність 013 Початкова освіта

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет іноземних мов

(назва факультету)

2020 – 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова з методикою навчання української мови, каліграфії, читання у початковій школі» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми Початкова освіта.

Розробники:

Тютюма Т. С., асистент кафедри української філології Маріупольського державного університету

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української філології Маріупольського державного університету

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри української філології

_____ (підпис)

(І. В. Мельничук)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

©Тютюма Т. С., 2020 рік

©Маріупольський
державний університет,
2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) Форма здобуття вищої освіти	заочна Форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 14	Галузь знань <u>01 Освіта</u>	Нормативна	
Модулів – 14	ОПП <u>Початкова освіта.</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 9		2,3-й	2,3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання виконання творчих завдань (розроблення наочності), розробка плану-конспекту уроку з української мови та ін. (див. далі)	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u>	Семестр	
Загальна кількість годин – 420	Освітній рівень <u>бакалавр</u>	4,5,6-й	4,5,6-й
Тижневих годин для денної Форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4		Лекції	
		70 год.	34 год.
		Практичні, семінарські	
		84 год.	36 год.
		Лабораторні	
		26 год.	14 год.
		Самостійна робота	
		235 год.	330 год.
		Індивідуальні завдання	
	5 / 4 год.		
Вид контролю			
залік (5 семестр) /іспит (6 семестр)			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття вищої освіти – 43 / 57 %

для заочної форми здобуття вищої освіти – 20 / 80 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: опанування майбутніми учителями знань шкільних програм і підручників з рідної мови, розуміння закономірностей, формування знань, умінь і навичок молодших школярів з мови, оволодіння студентами методикою формування в учнів системи початкових уявлень і понять з фонетики, лексики, словотвору, морфології, синтаксису, прийомами ознайомлення школярів з найважливішими нормами української літературної вимови та правопису і формування їхньої мовленнєвої культури, вироблення вмінь каліграфічного писання, зокрема й на дошці.

Завдання:

- ознайомити студентів із сучасними методами і прийомами навчання української мови в початкових класах;
- забезпечити засвоєння теоретичних основ методики навчання української мови та літературного читання в початкових класах;
- розкрити суть змістових ліній мовного спрямування Державного стандарту початкової загальної освіти;
- проаналізувати зміст підручників з української мови для учнів початкової школи;
- з'ясувати теоретичні і практичні питання навчання каліграфії;
- обґрунтувати практичну реалізацію змістових ліній у процесі навчання української мови;
- визначити сучасні тенденції у мовленнєвому розвитку молодших школярів;
- сформувати практичні уміння і навички з методики проведення уроку української мови;
- добирати конкретні методи, прийоми та засоби навчання відповідно до навчального матеріалу;
- забезпечити засвоєння студентами системи теоретичних знань і професійних умінь, які допоможуть їм формувати в учнів мовну і мовленнєву компетенції, виховувати свідомих громадян України;
- навчати студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику вивчення рідної словесності;
- розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння працювати з навчально-методичною літературою;

Під час опанування дисципліною студент повинен **знати:**

- про особливості методики викладання української мови як науки; про найважливіші проблеми методичної науки;
- про мету, зміст, методи й організаційні форми школярів української мови в початковій школі;
- про розвиваючі та виховні можливості української мови в школі;
- про засоби навчання та способи їх використання в навчальному процесі; про особливості засвоєння дітьми відомостей про мову та оволодіння ними мовою;
- про вимоги до сучасного уроку української мови, типологію уроків та особливості структурної організації уроків різних типів;
- про технології навчання мови в школі; про психологічні дослідження та психологічні передумови успішного засвоєння учнями мовного матеріалу;
- про різноманітні рівні вивчення української мови в школі;
- про особливості викладання української мови в різних умовах і в різних типах середніх навчальних закладів;
- про вчителя української мови та його можливості у справі підвищення мовленнєвої грамотності учнів у школі.

Під час опанування дисципліною студент повинен **уміти**:

- осмислити основні концептуальні засади мовної освіти в Україні, ідеї, закладені в змісті та структурі чинних програм з української мови для закладів загальної середньої освіти;
- проводити методичний аналіз матеріалу, що вивчатиметься, а саме: встановлювати наступність і перспективність у його вивченні, співвідношення між теоретичним матеріалом і практичними вміннями, диференціювати матеріал за ступенем складності його засвоєння, виділяти в ньому головне;
- встановлювати основні міжпредметні зв'язки між українською мовою та іншими шкільними предметами;
- працювати з підручником, уміло використовувати дидактичні можливості методичного апарату навчальної книги, її рубрикацію, умовні позначення, питання і завдання, ілюстративний матеріал, вправи;
- складати план-конспект уроку: визначати тип уроку, його зміст і структуру, формулювати мету, визначати його цілі й завдання, добирати дидактичний матеріал, створювати систему вправ, прогнозувати пізнавальну діяльність учнів;
- володіти технологією основних методів і прийомів навчання мови, оптимально використовувати засоби навчання, елементи програмування, алгоритмізацію і комп'ютеризацію на уроках мови і читання в початкових класах, виходячи зі специфіки матеріалу, що вивчається, і з конкретного контингенту учнів;
- здійснювати перевірку знань, умінь і навичок та аргументовано їх оцінювати; попереджувати і виправляти помилки учнів;
- використовувати різні види наочності й технічні засоби навчання;
- вести позакласну роботу, вдало поєднувати її форми з програмовим вивченням початкового курсу рідної словесності.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: навчальна дисципліна професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни: опанування загальних основ педагогіки, української мови у закладах загальної середньої освіти

Відповідно ОПШ українська мова з методикою навчання української мови, читання та каліграфії у початковій школі **як навчальна дисципліна сприяє досягненню навчальних результатів:**

- психології та педагогіки, змісту й вимог Державного стандарту початкової освіти, теорії початкової освіти, методик та методів навчання та виховання молодших школярів, можливостей і умов їх застосування для підвищення ефективності навчально-виховного процесу;
- видів контролю успішності учнів початкової школи, вимог і умови їх проведення у молодших класах технології підготовки дитини до школи, визначення її готовності до шкільного навчання.
- аналізувати основні напрями реформування освіти в Україні; формулювати проблеми й оцінювати переваги і загрози проведення реформ початкової освіти;
- використовувати на практиці знання фахових методик;
- аналізувати компоненти педагогічної діяльності на різних її етапах, формувати адекватну траєкторію викладацької діяльності;
- розробляти на науковій основі технології ефективного навчання та виховання молодших школярів з метою забезпечення стандарту початкової освіти;

- здійснювати аналіз власної викладацької діяльності та пізнавальної діяльності учнів, визначати показники якості знань та вмінь, рівня вихованості молодших школярів;
- використовувати ІКТ-ресурси в організації та здійсненні навчально-виховного процесу у початковій школі;
- організація ефективної навчально-виховної діяльності й педагогічного спілкування, співпрацювати для досягнення поставленої мети, знаходячи при цьому шляхи взаємодії зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища;
- орієнтуватися на всіх учасників навчально-виховного середовища в організації комунікації, враховувати їх індивідуальні особливості й потреби.

Відповідно ОПШ українська мова з методикою навчання української мови, читання та каліграфії у початковій школі як навчальна дисципліна забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:

Інтегральні
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні
Здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел. Здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності
Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їхніх окремих змістових ліній. Здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками; вміння застосовувати ці знання при моделюванні ситуацій навчання, виховання й розвитку молодших школярів. Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; вміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі. Здатність до організації навчально-виховного процесу в початковій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації. Здатність до реалізації критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи; здатність дотримуватись Державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, визначених у програмі. Здатність моделювати та організовувати процес навчання предмету/освітньої галузі в початковій школі; спроможність учителя обирати необхідні засоби, форми і методи організації діяльності учнів у процесі навчання. Здатність упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання окремих питань певної освітньої галузі/предмету початкової школи.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Методика навчання грамоти та каліграфії

Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука. Мета, предмет, завдання методики навчання.

Предмет та завдання курсу «Методика викладання української мови в початкових класах». Зміст і структура курсу «Методика викладання української мови». Наукові основи та джерела розвитку методики викладання української мови. Принципи навчання української мови. Методи навчання. Дидактичні засоби навчання. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з рідної мови. Типи та структура уроків з української мови в початковій школі. Нестандартні уроки з української мови.

Тема 2. Психологічні і лінгвістичні засади методики навчання грамоти.

Психолого-педагогічні та лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма як видів мовленнєвої діяльності.

Тема 3. Методика навчання грамоти: прийоми та методи. Аналіз чинних програм та підручників з української мови для середньої загальноосвітньої школи.

Порівняльно-критичний аналіз методів навчання грамоти. Принципи побудови підручників з навчання грамоти. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу й синтезу

Тема 4. Періоди навчання грамоти за змістовими лініями Державного стандарту початкової загальної освіти.

Добукварний період навчання грамоти. Букварний період навчання грамоти. Значення і завдання букварного періоду навчання грамоти. Етапи букварного періоду. Післябукварний період навчання грамоти. Завдання післябукварного періоду.

Тема 5. Умови навчання каліграфічного письма. Письмове приладдя та наочність.

Поза під час письма. Уміння тримати ручку. Положення зошита. Письмове приладдя: ручка, зошит, крейда, дошка. Наочність з каліграфії

Тема 6. Порядок ведення, перевірка зошитів з каліграфії.

Обкладинка зошита. Письмо в зошитах. Перевірка зошитів. Оцінювання робіт.

Тема 7. Вироблення навичок каліграфічного письма в учнів першого класу.

Підготовчі вправи з письма в добукварний період навчання грамоти. Методика написання елементів букв. Письмо в букварний період. Особливості написання букв різних груп.

Тема 8. Вироблення навичок каліграфічного письма в 2-4 класах.

Зміст та форми навчання каліграфічного письма в 2-4 класах. Підготовка учнів до скоропису на уроках мови в 2 класі. Підготовчі вправи.

Тема 9. Методика списування у період навчання грамоти. Використання методу цілих слів у сучасній практиці навчання грамоти.

Списування, види списування. Робота в Зошиті для письма. Складання фрагментів уроку письма. Метод цілих слів.

Тема 10. Особливості навчання каліграфії ліворуких дітей.

Психологічні особливості праворуких і ліворуких дітей. Особливості навчання ліворуких школярів. Основні етапи підготовки до навчання письма ліворуких дітей. Особливості формування графічної навички в ліворуких учнів. Робота з прописами для ліворуких першокласників: постава під час письма, положення зошита, написання паралельних прямих та півовалів з різним напрямком руху та ін.

Тема 11. Робота над іншими видами мовленнєвої діяльності в період навчання грамоти.

Розвиток умінь слухати і розуміти висловлювання (аудіювання). Розвиток мовленнєвих умінь (говоріння). Удосконалення звуковимови, розвиток мовленнєвого слуху. Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності.

Змістовий модуль 2. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання фонетики й орфоєпії української мови у початковій школі

Тема 12. Фонетика та методика її вивчення.

Предмет фонетики як лінгвістичної дисципліни. Творення мовних звуків. Фонологія. Звуковий і звуко-буквений аналізи, методика їх проведення.

Тема 13. Чергування голосних і приголосних фонем.

Історичні та фонетичні (живі) чергування. Чергування в групах приголосних та голосних.

Тема 14. Поняття про склад. Наголос. Інтонація. Пауза.

Основні теорії складу. Складоподіл. Сталий та варіативний, логічний та фразовий наголос. Інтонація. Пауза.

Змістовний модуль 3. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання лексикології української мови у початковій школі

Тема 15. Слово як одиниця мови.

Предмет лексикології. Лексичне значення слова. Значення слова і поняття. Лексикографія. Характеристика словника молодшого школяра. Програмні вимоги до опанування розділом.

Тема 16. Багатозначність слів. Фразеологія.

Полісемантичність та моносемантичність. Типи переносних значень: метафора, метонімія, синекдоха. Омоніми, пароніми, синоніми, антоніми. Елементи фразеології в навчанні рідної мови

Тема 17. Методичні засади навчання лексикології.

Основні принципи опрацювання лексичних тем. Види вправ з лексики. Робота над переносним значенням слів. Методика лексичного розбору. Методика вдосконалення дитячого мовлення на лексичному рівні. Словниково-логічні вправи. Методика роботи з діалектизмами.

МОДУЛЬ 2

Змістовний модуль 4. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання морфології української мови у початковій школі.

Тема 1. Етапи і методика формування граматичних понять.

Основні поняття з теми. Мета та завдання вивчення морфології слова в початковій школі. Етапи та методика формування граматичних понять в початковій школі.

Тема 2. Іменник та методика його вивчення.

Загальні значення іменника і його граматичні ознаки. Лексико-граматичні розряди іменника. Граматичні категорії іменника: однина/множина, чоловічий/жіночий/середній/спільний, категорія відмінків. Система і значення відмінків. Методика вивчення іменника.

Тема 3. Прикметник та методика його вивчення.

Загальна характеристика прикметника як частини мови. Значеннєво-граматичні розряди прикметників. Словозміна прикметників. Зв'язок прикметника з іменником. Методика вивчення прикметника.

Тема 4. Займенник та методика його вивчення.

Значення займенників. Співвідношення займенників з іншими частинами мови. Групи займенників за значенням. Відмінювання займенників. Методика вивчення займенників.

Тема 5. Дієслово та методика його вивчення.

Загальна характеристика дієслова як частини мови. Морфологічні категорії дієслова: вид, стан, спосіб, час, особи, числа, роду. Зворотні дієслова. Методика вивчення дієслова.

Тема 6. Прислівник та методика його вивчення.

Значення прислівника, його граматичні ознаки. Розряди прислівників за значенням. Морфологічний склад прислівників. Методика вивчення прислівника

Тема 7. Числівник та методика його вивчення.

Значення числівника і його граматичні ознаки. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Поєднання числівників з іменниками. Методика ознайомлення з числівником.

Тема 8. Службові слова та методика ознайомлення з ними.

Прийменник. Сполучник. Частка. Методика ознайомлення з службовими словами.

Змістовний модуль 5. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання морфемної будови слова у початковій школі.

Тема 9. Лінгвістичні засади методики вивчення морфеміки і словотвору в початковій школі.

Морфемна структура слова. Корінь. Слова спільного кореня. Афікс. Типи афіксальних морфем. Словотворчі і граматичні афікси. Основа слова і закінчення (флексія). Словотвір. Поняття твірної основи. Способи словотвору.

Тема 10. Методика вивчення морфеміки і словотвору.

Завдання та етапи вивчення морфемної будови слова. Пропедевтика словотворчої роботи в 1–2 класах. Засвоєння молодшими школярами понять із галузі морфеміки і словотвору. Поглиблення знань учнів про морфемну будову слова та словотворення під час вивчення основних частин мови. Робота над значущими частинами слова в аспекті розвитку мовлення молодших школярів.

Змістовний модуль 6. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання синтаксису української мови у початковій школі.

Тема 11. Лінгвістичні засади навчання синтаксису у ПШ.

Словосполучення. Речення його ознаки та класифікація. Головні та другорядні члени речення. Однорідні члени речення.

Тема 12. Методика засвоєння основних понять з синтаксису.

Зв'язок синтаксису з лексикою, морфологією і розвитком мовлення учнів. Основа речення, головні члени речення, синтаксичний зв'язок між членами речень, однорідні члени речення, складне речення.

Тема 13. Методика роботи над словосполученням і реченням.

Методика ознайомлення з поняттями словосполучення і речення, зв'язок слів у словосполученні й реченні, типи речень. Типові помилки під час побудови словосполучень та речень. Особливості вивчення синтаксису в школах з російською (національною) мовою навчання. Робота над граматичним ладом дитячого мовлення.

Тема 14. Види вправ із синтаксису і пунктуації.

Використання наочності й ТЗН у процесі вивчення синтаксису. Згортання та розгортання речень. Аналітичні, синтетичні та творчі види вправ під час навчання синтаксису учнів ПШ.

Змістовний модуль 7. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання орфографії української мови у початковій школі

Тема 15. Орфографія. Принципи української орфографії.

Орфографія як предмет вивчення; поняття про орфограму; лінгвістична природа написань. Правила правопису.

Тема 16. Психологічні та методичні аспекти формування орфографічної грамотності.

Психологічні основи методики навчання орфографії. Процес формування орфографічних дій і навичок правопису. Умови формування в учнів орфографічної грамотності.

Тема 17. Методика роботи над засвоєнням орфографічних правил.

Робота над засвоєнням правил з правопису. Види правописних вправ. Методика їх проведення. Методика роботи над фонетичними написаннями. Особливості засвоєння морфологічних, смислових та історичних написань. Робота над пунктуацією. Орфографічні та пунктуаційні помилки. Робота над ними

МОДУЛЬ 3

Змістовний модуль 8. Методика розвитку зв'язного мовлення.

Тема 1. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів

Поняття про мовлення. Види мовлення. Зв'язне мовлення, особливості формування навичок зв'язного мовлення на початковому етапі освіти. Сутність процесу творення тексту. Зміст роботи з розвитку монологічного мовлення.

Тема 2. Прийоми та методи розвитку мовлення. Робота з розвитку мовлення учнів на вимовному рівні.

Прийоми навчання зв'язним висловлюванням. Методи розвитку мовлення. Розвиток техніки мовлення. Розвиток орфоепічних умінь. Робота над інтонацією мовлення

Тема 3. Методика роботи над текстом – стилістичний підхід

Текст як лінгвістичне поняття. Методика формування уявлень про текст. Типи текстів. Завдання, зміст і місце роботи зі стилістики в 1-4-х класах. Функціонально-стилістичний підхід до вивчення мови. Розвиток мовлення молодших школярів на рівні тексту.

Тема 4. Види переказів і методика роботи над ними

Перекази, види переказів, методика роботи над переказами (докладними, стислими, вибіркокими, переказами-перекладами, творчими); формування комунікативних умінь учнів у процесі роботи над творами (уміння визначати головну думку твору, скласти план, працювати над мовним оформленням твору, редагувати написане); робота над творами різних видів і стилів (твори-розповіді, твори-описи, твори-роздуми).

Тема 5. Методика роботи над усним і письмовим твором.

Види робіт з розвитку зв'язного писемного мовлення, їх значення й методика проведення: робота над текстом, тема і основна думка тексту, смислова, граматична, структурна та інтонаційна цілість тексту, способи зв'язку речень у тексті (ланцюжковий і паралельний), композиційно-структурні особливості тексту, абзац. Ведення учнівських зошитів., вимоги до оформлення письмових робіт з мови. Критерії та норми навчальних досягнень учнів.

Змістовний модуль 9. Методика класного і позакласного читання.

Тема 6. Зміст предмета «Літературне читання» та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах

Освітньо-пізнавальне, розвивальне, виховне значення читання в початкових класах. Історико-критичний огляд методів класного читання.

Тема 7. Структура уроків позакласного читання.

Проблеми методики позакласного читання в початкових класах. Структурні компоненти уроків позакласного читання на початковому етапі. Структура уроків позакласного читання на основному етапі. Складання плану-конспекту уроку позакласного читання.

Тема 8. Читання та методика формування навичок якісного читання.

Читання як вид мовленнєвої діяльності. Види, способи читання. Формування якісних ознак читання

Тема 9. Методика роботи над літературним твором з молодшими школярами

Основні етапи процесу роботи над художнім твором: підготовча робота, первинний синтез, глибокий аналіз з метою удосконалення якостей читання, розвитку творчих здібностей, інтересу та логічного мислення, вторинний синтез.

Тема 10. Особливості вивчення творів різних жанрів на уроках читання

Методика опрацювання творів різних жанрів: оповідання, казки, науково-популярної статті, нарису, епічних та ліричних віршів, байок. Зміст і структура підручника з читання для 2 - 4 класів.

Тема 11. Система роботи з дитячою книжкою. Методика проведення уроків позакласного читання

Уроки позакласного читання, завдання й організація їх. Форми керівництва позакласним читанням. Етапи формування читацької самостійності школярів. Взаємозв'язок уроків класного й позакласного читання. Особливості сприймання дітьми художніх творів. Вимоги до відбору дитячих книг.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	очна (денна) форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Методика навчання грамоти та каліграфії													
Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука. Мета, предмет, завдання методики навчання.	10	2	2			6	10	2				8	
Тема 2. Психологічні і лінгвістичні засади методики навчання грамоти.	8	2				6	14					14	
Тема 3. Методика навчання грамоти: прийоми та методи. Аналіз чинних програм та підручників з української мови для середньої загальноосвітньої школи.	10	2	2			6	12	2				10	
Тема 4. Періоди навчання грамоти за змістовими лініями Державного стандарту початкової загальної освіти.	10	2	2			6	12	2	2			8	
Тема 5. Умови навчання каліграфічного письма. Письмове приладдя та наочність.	10	2		2		6	12			2		10	
Тема 6. Порядок ведення, перевірка зошитів з каліграфії.	14	2	2			10	12					12	
Тема 7. Вироблення навичок каліграфічного письма в учнів першого класу.	16	2	6	2		6	14	2	4			8	

Тема 8. Вироблення навичок каліграфічного письма в 2-4 класах.	20	2	6	2		10	14	2	4			8
Тема 9. Методика списування у період навчання грамоти. Використання методу цілих слів у сучасній практиці навчання грамоти.	14	2	4	2		6	12		2			10
Тема 10. Особливості навчання каліграфії ліворуких дітей.	16	4	2			10	12		2			10
Тема 11. Робота над іншими видами мовленнєвої діяльності в період навчання грамоти.	8	2				6	10			2		8
Разом за змістовим модулем 1	136	24	26	8		78	134	10	14	4		106
Змістовий модуль 2. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання фонетики й орфоєпії української мови у початковій школі												
Тема 12. Фонетика та методика її вивчення.	12	2	2	2		6	12	2	2			8
Тема 13. Чергування голосних і приголосних фонем	12	2	2			8	12					12
Тема 14. Поняття про склад. Наголос. Інтонація. Пауза.	12	2		2		8	12			2		10
Разом за змістовим модулем 2	36	6	4	4		22	36	2	2	2		30
Змістовний модуль 3. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання лексикології української мови у початковій школі												
Тема 15. Слово як одиниця мови.	10	2				8	12	2		2		8
Тема 16. Багатозначність слів. Фразеологія.	12	2	2			8	14		2			12
Тема 17. Методичні засади навчання лексикології	12	-	2	2		8	12	2				10
МКР	2		2									
Разом за змістовим модулем 3	36	4	6	2		24	38	4	2	2		30
Усього годин	208	34	36	14		124	208	16	18	8		166
МОДУЛЬ 2												
Змістовний модуль 4. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання морфології української мови у початковій школі.												

Тема 1. Етапи і методика формування граматичних понять.	6	2				4	6	2				4
Тема 2. Іменник та методика його вивчення.	6	2	2			2	7	1	2			4
Тема 3. Прикметник та методика його вивчення.	5	2	1			2	7	1				6
Тема 4. Займенник та методика його вивчення.	7		1	2		4	6					6
Тема 5. Дієслово та методика його вивчення.	6	2	2			2	9	1	2			6
Тема 6. Прислівник та методика його вивчення.	7	2	1	2		2	6					6
Тема 7. Числівник та методика його вивчення.	8	2	1			5	7	1		2		4
Тема 8. Службові слова та методика ознайомлення з ними.	6		2			4	6					6
Разом за змістовим модулем 4	51	12	10	4		25	54	6	4	2		42
Змістовний модуль 5. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання морфемної будови слова у початковій школі.												
Тема 9. Лінгвістичні засади методики вивчення морфеміки і словотвору в початковій школі.	4					4	8		2			6
Тема 10. Методика вивчення морфеміки і словотвору.	8	2	2			4	8	2				6
Разом за змістовим модулем 5	12	2	2			8	16	2	2			12
Змістовний модуль 6. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання синтаксису української мови у початковій школі.												
Тема 11. Лінгвістичні засади навчання синтаксису у ПШ.	6	2				4	8					8
Тема 12. Методика засвоєння основних понять з синтаксису.	6	2	2			2	6		2			4

Тема 13. Методика роботи над словосполученням і реченням.	8			2		6	6	2				4
Тема 14. Види вправ із синтаксису і пунктуації.	8		2			6	6					6
Разом за змістовим модулем 6	28	4	4	2		18	26	2	2			22
Змістовний модуль 7. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання орфографії української мови у початковій школі												
Тема 15. Орфографія. Принципи української орфографії.	8	2				6	8			2		6
Тема 16. Психологічні та методичні аспекти формування орфографічної грамотності.	8	2				6	6					6
Тема 17. Методика роботи над засвоєнням орфографічних правил.	10		2			8	8	2				6
МКР	2		2									
Разом за змістовим модулем 7	28	4	4			20	22	2		2		18
Усього годин	119	22	20	6		71	118	12	8	4		94
МОДУЛЬ 3												
Змістовний модуль 8. Методика розвитку зв'язного мовлення.												
Тема 1. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів	6		2			4	6					6
Тема 2. Прийоми та методи розвитку мовлення. Робота з розвитку мовлення учнів на вимовному рівні.	8	2	2	2		2	8		2			6
Тема 3. Методика роботи над текстом – стилістичний підхід	10	2	4			4	8	2				6
Тема 4. Види переказів і методика роботи над ними	8		2	2		4	8		2			6

Тема 5. Методика роботи над усним і письмовим твором.	8	2	2			4	6					6
Разом за змістовим модулем 8	40	6	12	4		18	36	2	4			30
Змістовний модуль 9. Методика класного і позакласного читання												
Тема 6. Зміст предмета «Літературне читання» та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах	6		2			4	8					8
Тема 7. Структура уроків позакласного читання.	8	2	2			4	10	2		2		6
Тема 8. Читання та методика формування навичок якісного читання.	8	2	2			4	8					8
Тема 9. Методика роботи над літературним твором з молодшими школярами	8		4			4	8		2			6
Тема 10. Особливості вивчення творів різних жанрів на уроках читання	8	2	2	2		2	8		2			6
Тема 11. Система роботи з дитячою книжкою. Методика проведення уроків позакласного читання	8	2	2			4	10	2	2			6
МКР	2		2									
Разом за змістовим модулем 9	48	8	16	2		22	52	4	6	2		40
Усього годин	88	14	28	6		40	88	6	10	2		70
МОДУЛЬ 4												
ІНДЗ 1			-	-	1	-			-	-	2	
ІНДЗ 2					2						2	
ІНДЗ 3					1						2	
Усього годин	5				5		6				6	
<u>Усього годин</u>	<u>420</u>	<u>70</u>	<u>84</u>	<u>26</u>	<u>5</u>	<u>235</u>	<u>420</u>	<u>34</u>	<u>36</u>	<u>14</u>	<u>6</u>	<u>330</u>

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методика навчання української мови як педагогічна наука. Мета, предмет, завдання методики навчання.	2
2.	Методика навчання грамоти: прийоми та методи. Аналіз чинних програм та підручників з української мови для середньої загальноосвітньої школи.	2
3.	Періоди навчання грамоти за змістовими лініями Державного стандарту початкової загальної освіти.	2
4.	Порядок ведення, перевірка зошитів з каліграфії.	2
5.	Вироблення навичок каліграфічного письма в учнів першого класу.	6
6.	Вироблення навичок каліграфічного письма в 2-4 класах.	6
7.	Методика списування у період навчання грамоти. Використання методу цілих слів у сучасній практиці навчання грамоти.	4
8.	Особливості навчання каліграфії ліворуких дітей.	2
9.	Фонетика та методика її вивчення.	2
10.	Чергування голосних і приголосних фонем	2
11.	Багатозначність слів. Фразеологія.	2
12.	Методичні засади навчання лексикології	2
13.	МКР	2
14.	Іменник та методика його вивчення.	2
15.	Прикметник, займенник та методики їх вивчення.	2
16.	Дієслово та методика його вивчення.	2
17.	Прислівник, числівник та методики їх вивчення.	2
18.	Службові слова та методика ознайомлення з ними.	2
19.	Методика вивчення морфеміки і словотвору.	2
20.	Методика засвоєння основних понять з синтаксису	2
21.	Види вправ із синтаксису і пунктуації.	2
22.	Методика роботи над засвоєнням орфографічних правил.	2
23.	МКР	
24.	Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів	2
25.	Прийоми та методи розвитку мовлення. Робота з розвитку мовлення учнів на вимовному рівні.	2
26.	Методика роботи над текстом – стилістичний підхід	4
27.	Види переказів і методика роботи над ними	2
28.	Методика роботи над усним і письмовим твором.	2
29.	Зміст предмета «Літературне читання» та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах	2
30.	Структура уроків позакласного читання.	2
31.	Читання та методика формування навичок якісного читання	2
32.	Методика роботи над літературним твором з молодшими школярами	4
33.	Особливості вивчення творів різних жанрів на уроках читання	2

34.	Система роботи з дитячою книжкою. Методика проведення уроків позакласного читання	2
35.	МКР	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Умови навчання каліграфічного письма. Письмове приладдя та наочність.	2
2.	Вироблення навичок каліграфічного письма в учнів першого класу.	2
3.	Вироблення навичок каліграфічного письма в 2-4 класах.	2
4.	Методика списування у період навчання грамоти. Використання методу цілих слів у сучасній практиці навчання грамоти.	2
5.	Фонетика та методика її вивчення.	2
6.	Поняття про склад. Наголос. Інтонація. Пауза.	2
7.	Методичні засади навчання лексикології	2
8.	Займенник та методика його вивчення.	2
9.	Прислівник та методика його вивчення.	2
10.	Методика роботи над словосполученням і реченням.	2
11.	Прийоми та методи розвитку мовлення. Робота з розвитку мовлення учнів на вимовному рівні.	2
12.	Види переказів і методика роботи над ними	2
13.	Особливості вивчення творів різних жанрів на уроках читання	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Змістовий модуль 1. Методика навчання грамоти та каліграфії	78
2.	Змістовий модуль 2. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання фонетики й орфоєпії української мови у початковій школі	22
3.	Змістовний модуль 3. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання лексикології української мови у початковій школі	24
4.	Змістовний модуль 4. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання морфології української мови у початковій школі.	25
5.	Змістовний модуль 5. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання морфемної будови слова у початковій школі.	8
6.	Змістовний модуль 6. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання синтаксису української мови у початковій школі.	18
7.	Змістовний модуль 7. Методичні основи та лінгвістичні засади навчання орфографії української мови у початковій школі	20

8.	Змістовний модуль 8. Методика розвитку зв'язного мовлення.	18
9.	Змістовний модуль 9. Методика класного і позакласного читання	22
	Разом	235

8. Індивідуальні завдання

ІНДЗ 1 (II курс 4 семестр)

1. Каліграфічне написання тексту з сучасної української літератури, обсягом не менше ніж 200 слів
2. Створити сторітелінг про каліграфію (казку про голосні, казку про приголосні, казку про вимоги до написання (ручка, зошит, світло) та ін.
3. Дібрати цикл статей із журналів «Початкова школа», «Початкова освіта», «Початкова школа і сучасність», «Учитель початкової школи» щодо методики проведення каліграфічних хвилинок.

ІНДЗ 2 (III курс 5 семестр)

1. Створити лепбук за темами: «Частини мови», «Іменник», «Прикметник», «Дієслово», «Будова слова», «Синтаксис», «Багатозначні слова» та ін.
2. Розробіть мультимедійну презентацію, або публікацію (інформаційний бюлетень чи буклет) на одну з тем: «Поняття про склад. Наголос. Інтонація. Пауза», «Лінгвістичні засади методики навчання іменника», «Лінгвістичні засади методики навчання дієслова» та ін.
3. Завдання теоретико-практичного характеру (одне завдання за вибором студента):
 - а) Підготуйте чотири типи наочностей (схеми, таблиці, інфографіку, флеш-картки та ін.) для закріплення знань про будову слова й словотвір. Напишіть методичні рекомендації щодо використання цієї наочності на уроках мови.
 - б) Підготуйте три типи наочностей (схеми, таблиці, інфографіку, флеш-картки та ін.) для закріплення знань про іменник як частину мови. Напишіть методичні рекомендації щодо використання цієї наочності на уроках мови.
 - в) Підготуйте три типи наочностей (схеми, таблиці, інфографіку, флеш-картки та ін.) для закріплення знань з синтаксису української мови. Напишіть методичні рекомендації щодо використання цієї наочності на уроках мови.

ІНДЗ 3 (III курс 6 семестр)

1. Створити повчальну історію (сторітелінг) мета якої, мотивація дітей до читання.
2. Розробити конспект уроку вивчення ліричного / епічного твору для 1-4 класів (за вибором) та підготуватися до його проведення в аудиторії.
3. Скласти термінологічний словник літературознавчих термінів і проілюструвати прикладами з «Читанок».

****Студент може обрати будь-яку іншу тему для виконання ІНДЗ, попередньо узгодивши її з викладачем. Зміст завдання від цього не змінюється.*

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, інтерактивна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: завдання

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Критерії оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання дисципліни.

12. Засоби оцінювання

1. Співбесіда.
2. Поточне тестування.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Індивідуальні завдання.
5. МКР.
6. ІНДЗ.
7. Залік / екзамен.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів для заліку складається з двох таблиць. Оцінка заліку розраховується формулою:

$$\frac{\text{МОДУЛЬ 1} + \text{МОДУЛЬ 2}}{2}$$

Приклад для заліку

													МОДУЛЬ 1		
Поточне тестування та самостійна робота													Лабораторні роботи	ІНДЗ	СУМА
Змістовий модуль №1								Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T1	T2	T1	T2	МКР	10	30	100
3	3	3	4	8	8	4	3	4	4	3	3	10			

МОДУЛЬ 2																				
Поточне тестування та самостійна робота										Лабораторні роботи	ІНДЗ	СУМА								
Змістовий модуль №4					ЗМ	ЗМ		Змістовий модуль 7												
					5						6									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	МКР						10	30	100			
5	6	6	6	6	6	5	5	5	10											

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота												Лаб. Роб.	ІНДЗ	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 8					Змістовий модуль 9										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	МКР			50	100
2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	5	10	15		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендовані джерела інформації

1. Бакум З.П. Теоретико-методичні засади навчання фонетики української мови в гімназії: Монографія. Кривий Ріг, 2008.
2. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі. К.: Освіта, 2006. 268с.
3. Вашуленко О.В. Варіативність уроків літературного читання. Учитель початкової школи. 2015. № 4. С. 27-31.

4. Ємець А. А. Як навчити дитину розуміти і любити літературу: Коло читання молодших школярів. Київ : Шкільний світ, 2011. – 112 с
5. Іванова Л. І. Формування читацької самостійності молодших школярів у системі позакласного читання. Рівне : Видавничий центр РДГУ, 2008. 108 с.
6. Кирей І.Ф. Методика викладання каліграфії в початковій школі : навч. посіб. / І.Ф. Кирей, В.А. Трунова. – К. : Вища шк., 1994. – 143 с.
7. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. Тернопіль: Астон, 2008. 287с.
8. Методика викладання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. К.: Літера ЛТД, 2011. 364 с.
9. Методика викладання української мови: Навч. посібник / За ред. С.І.Дорошенка. К.: Вища шк., 1992. С.96–187.
10. Методика навчання української мови в початковій школі. : навч. метод. посіб. для студ. ВНЗ / За наук. ред. М.С. Вашуленка. К. : Літера ЛТД, 2010. 364 с.
11. Михайлова Л.В. Іменник. Розширення уявлень про предметність іменників. Розвиток мовлення: твір-опис «Рушники». Урок української мови в 4-у класі. Початкове навчання та виховання. 2012. № 27. С.11.
12. Наумчук В.І., Наумчук М.М. Навчаємо писати літери: Навчально-методичний посібник для вчителів початкових класів, вихователів дитячих садків, студентів педагогічних закладів. Тернопіль: Астон, 2012. 196с.
13. Наумчук М.М. Сучасний урок української мови в початковій школі (Методика і технологія навчання). Тернопіль: Астон, 2001. 264с.
14. Пономарьова К. Системний підхід до вивчення синонімів у початкових класах. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/10047/1/Пономарьова%20К.%20Системний%20підхід%20до%20вивчення%20синонімів.pdf>
15. Скрипченко Н. Ф. Графічні навички молодших школярів. *Почат. шк.* 2003. № 6. С. 28 - 34.
16. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Бондаренко та ін. К.: Знання, 2010. 270 с.
17. Сучасна українська літературна мова / За ред.. М.Я.Плющ. К.: Вища школа, 1994. 414с.
18. Типові освітні програми НУШ: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>
19. Ткачук Г.П. Робота з дитячою книжкою на уроках позакласного читання: посібник для вчителя. Кам- Поділ.: Абетка, 2000. 120 с.
20. Трунова В. А. Методика проведення уроків позакласного літературного читання в загальноосвітній школі: інноваційний підхід. 1–2 класи. Харків : Вид-во «Ранок», 2016. 96 с.
21. Трунова В.А. Методика каліграфії : метод. рекомендації для студентів, вчителів почат. кл. / В.А. Трунова. Одеса. 1991. 281 с.
22. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологічний словник української мови. К.: Освіта, 1998. 224 с.
23. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред.. А.П.Каніщенко, Г.О.Ткачук. К.: Промінь, 2003. 232с.

Інформаційні ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
2. <http://sum.in.ua>
3. http://schoolplusnet.com/up_portfolio/2016-3-2-21-42-22_file_20.pdf
4. <https://nus.org.ua/articles/>
5. <https://osvita.ua/publishing/urok/>
6. <http://metodportal.net/>